

Євась Т.В., старший викладач
кафедри бізнесу і права,
Вінницький інститут Університету «Україна»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9637-7341>
Турчак В.В., кандидат економічних наук,
доцент кафедри бізнесу і права
Вінницький соціально-економічний інститут
Університету «Україна»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2557-2534>
Слободян Д.Т., магістрант 2-го року
підготовки, спеціальність «Менеджмент»
Вінницький інститут Університету «Україна»

DOI: <https://doi.org/10.58521/2521-1390-2023-28-11>

МЕХАНІЗМ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

MECHANISM OF FINANCIAL MANAGEMENT AT THE ENTERPRISE

Анотація. У статті розглянуто сутність механізму фінансового менеджменту на підприємстві. Визначено структуру механізму фінансового менеджменту. Досліджено зміст елементів механізму фінансового менеджменту на підприємстві. Розглянуто технологію фінансового менеджменту.

Ключові слова: фінансовий менеджмент, механізм фінансового менеджменту, фінансові інструменти, фінансові важелі, фінансові методи.

Abstract. The article examines the essence of the mechanism of financial management at the enterprise. The structure of the financial management mechanism is defined. The content of the elements of the financial management mechanism at the enterprise was studied. The technology of financial management is considered.

Key words: financial management, mechanism of financial management, financial instruments, financial levers, financial methods.

Постановка проблеми. Стабільний розвиток підприємства на пряму залежить від ефективності його фінансової діяльності, що в свою чергу, повинна створити сприятливе внутрішнє середовище функціонування, що дозволить суб'єкту господарювання досягти поставлених перед ним стратегічних і тактичних цілей та завдань.

При цьому управління фінансами та фінансовою діяльністю підприємства повинно базуватись на відповідному механізмі.

Саме на основі застосування механізму фінансового менеджменту на підприємстві здійснюється реалізація його фінансової політики, стратегії і тактики;

мінімізуються ризики; забезпечується високий рівень фінансової стійкості та платоспроможності в сучасних складних та нестабільних умовах господарювання.

Тому на сьогодні посилюється актуальність дослідження питань, пов'язаних із формуванням дієвого механізму фінансового менеджменту як складової системи управління підприємством.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання формування механізму фінансового менеджменту на підприємстві досліджуються багатьма науковцями. Зокрема, варто відзначити наукові роботи, таких авторів, як: Атаманчук З.А., Великих К.О., Виклюк М.М., Грубик Ю.Ю., Жигалкевич Ж.М., Зайцева І.Ю., Кам'янська О.В., Карпенко Н.М., Килин О.В., Майор О.В., Максимова М.В., Нашкерська М.М., Свелеба Н.А., Скаско О.І., Стеців Л.П., Тимчишин-Чемерис Ю.В. та інші.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження сутності механізму фінансового менеджменту на підприємстві, його структури та змісту основних елементів, а також технології фінансового менеджменту.

Виклад основного матеріалу. В системі управління підприємством одним із важливіших елементів є фінансовий менеджмент. Фінансовий менеджмент включає у себе всі види діяльності, пов'язані з плануванням та контролем використання фінансових ресурсів підприємства, щоб гарантувати, що у ділової спільноти достатньо грошей для обслуговування, інвестицій та власного зростання [1, с. 45].

Тому задачі фінансового менеджменту можна представити як:

- розподіл наявних та очікуваних фінансових ресурсів підприємства у часі та по фазах операційного циклу і фіскальних періодах;
- забезпечення джерел мобілізації фінансових ресурсів [7, с. 84].

Успішна реалізація цих завдань фінансового менеджменту визначається ефективністю системи управління фінансами підприємства.

Управління фінансовою діяльністю будь-якого підприємства спирається на певний механізм, який є переважно засобом реалізації певного управлінського впливу [2, с. 87].

Механізм фінансового менеджменту – це цілісна, взаємопов'язана і взаємодіюча система рівнів, систем забезпечення, методів, важелів та інструментів розроблення, прийняття й реалізації управлінських рішень з питань фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання [6, с. 43].

Механізм фінансового менеджменту – це система основних елементів, які регулюють процес управління фінансовою діяльністю підприємства [9, с. 16].

Основними такими елементами є:

- державне нормативно-правове регулювання фінансової діяльності підприємства;
- ринковий механізм регулювання фінансової діяльності підприємства;
- внутрішній механізм регулювання окремих аспектів фінансової діяльності;

• система конкретних методів та прийомів управління фінансовою діяльністю підприємства (техніко-економічні розрахунки, балансовий, економіко-статистичні, економіко-математичні методи) [4, с. 21].

Таким чином, механізм фінансового менеджменту представляє собою комплекс методів, важелів та інструментів за допомогою яких реалізується вплив суб'єктів на об'єкти та взаємодія усіх елементів системи фінансового менеджменту підприємства. Він може стати найбільш динамічним та спроможним до змін елементом системи фінансового менеджменту [5].

На рис. 1 представлено узагальнену структуру механізму фінансового менеджменту.

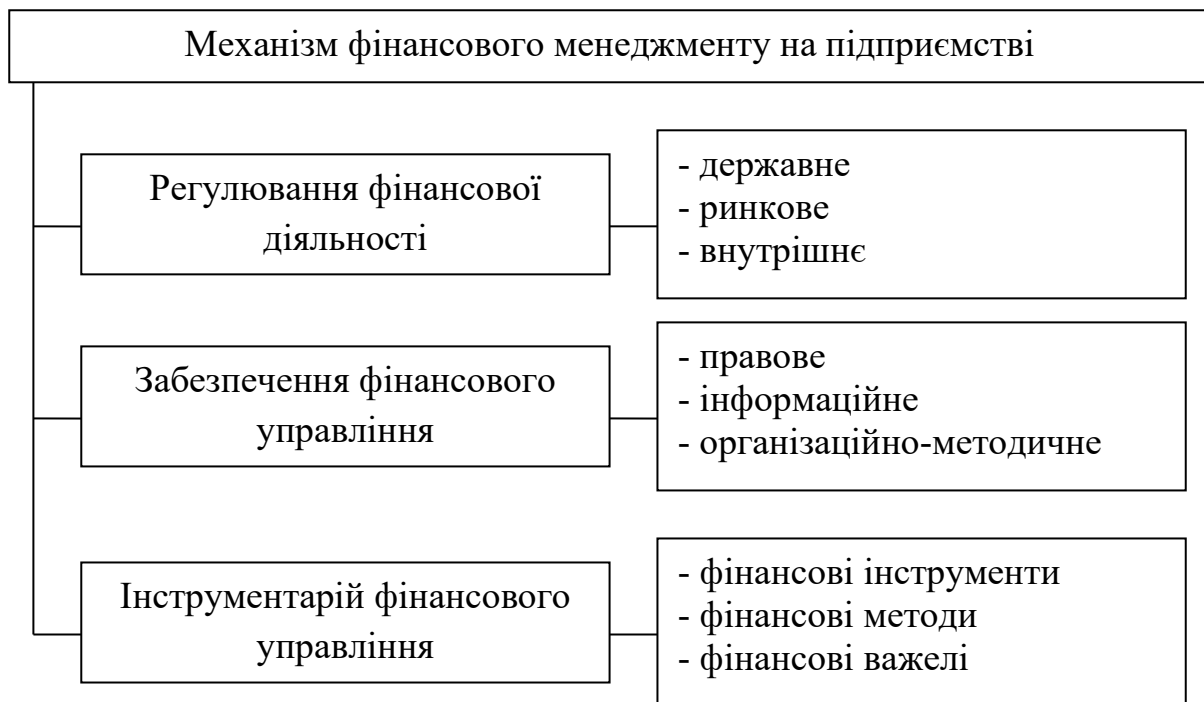

Рис. 1. Структура механізму фінансового менеджменту на підприємстві
Джерело: складено на основі [3, с. 10]

Ключовими елементами механізму фінансового менеджменту на підприємстві є:

• фінансові інструменти – договірні угоди, згідно з якими відбувається збільшення активів одного суб'єкта господарювання і фінансових зобов'язань іншого контрагента. До фінансових інструментів відносять: грошові кошти, кредитні інструменти, способи участі у статутному капіталі тощо ;

• фінансові методи – способи впливу фінансових відносин на господарський процес. Їхня дія виявляється в утворенні й використанні грошових фондів. До фінансових методів відносять: планування, прогнозування, кредитування, самофінансування, оподаткування, фондоутворення, оренда, лізинг, факторинг, система розрахунків, інвестування тощо;

- фінансові важелі – це прийоми дії фінансових методів: собівартість, ціна, дохід, прибуток, види кредитів, процентні ставки, фінансові санкції, ставки податків, вклади, пайові внески, відрахування у фонди, орендна плата, лізингові й факторингові платежі, форми розрахунків, інвестиційний дохід, дисконт, рівень дивідендних виплат тощо [3, с. 10].

Оскільки ефективний механізм фінансового менеджменту сприяє здійсненню функцій управління фінансами підприємства та дозволяє реалізувати усі цілі та завдання поставлені перед ним в повному обсязі, тому на перший план під час його формування виходять питання технології фінансового менеджменту всередині підприємства, яка повинна включати наступні заходи:

- перебудова механізму управління всім підприємством з урахуванням вимог фінансової прозорості, управління за допомогою бюджетування;
- розробка організаційної структури управління з поділом на бізнес-одиниці;
- організація роботи фінансової служби таким чином, щоб була можливість одержувати інформацію в розрізі об'єктів фінансового управління, управлінських процесів (планування, аналіз, прогноз), фінансових потоків;
- автоматизація за допомогою сучасних комп'ютерних технологій і програмного забезпечення процесів фінансового менеджменту [8, с. 86-87].

Крім того, формування механізму фінансового менеджменту є елементом забезпечення фінансової стійкості підприємства як одного з факторів досягнення належного рівня фінансової безпеки організації, що, в свою чергу, виступає складовою загальної економічної безпеки підприємства.

Висновки. Механізм фінансового менеджменту на підприємстві є складною та багатофункціональною системою, що призначена знаходити найкращі джерела та напрямки фінансування його діяльності, а також протидіяти негативному впливу зовнішніх та внутрішніх загроз середовища функціонування суб'єкта господарювання.

Від ефективності механізму фінансового менеджменту на підприємстві залежить не лише стан його операційної, фінансової та інвестиційної діяльності, а й конкурентоспроможність підприємства, його здатність адаптуватись до сучасних мінливих умов господарювання та розвитку економіки.

Список використаних джерел

1. Великих К.О. Реалізація ефективного управління фінансами в бізнесі. *Економічний простір*. 2021. № 167. С. 45-49.
2. Грубик Ю.Ю., Карпенко Н.М. Механізм фінансового управління підприємством: теоретичний вимір. *Економіка та управління підприємствами*. 2019. Вип. №5 (73). С.87-93.
3. Жигалкевич Ж.М., Кам'янська О.В. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 214 с.
4. Зайцева І.Ю. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Харків: УкрДУЗТ, 2018. 250 с.

5. Максимова М.В. Система фінансового менеджменту в умовах розвитку цифрової економіки. *Ефективна економіка*. 2019. №5. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2019/60.pdf
6. Стеців Л.П. Теоретико-методичні основи побудови ефективної системи фінансового менеджменту підприємства. *Наукові записки*. 2013. №4 (45). С. 39-45.
7. Ткаченко М.І., Євась Т.В., Олійник О.С. Роль фінансового менеджменту в діяльності комунального підприємства. *Подільський науковий вісник*. 2020. №1 (13). С. 82-86. URL : https://pnv.in.ua/images/Magazine/1_2020/1_2020-82-86.pdf
8. Ткаченко М.І., Євась Т.В., Свідерська У.Ю. Фінансовий менеджмент підприємства в умовах невизначеності. *Подільський науковий вісник*. 2018. №3. С. 82-88. URL : https://pnv.in.ua/images/Magazine/3_2018/2/Тkachenko_vas.pdf
9. Скаско О.І., Майор О.В., Тимчишин-Чемерис Ю.В., Нашкерська М.М., Вижлюк М.М., Килин О.В., Атаманчук З.А., Свелеба Н.А. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. Львів: Растр-7, 2018. 416 с.
10. Швед В.В., Ільницький М.С. Принципи фінансового менеджменту громадських організацій. *Подільський науковий вісник*. 2020. №3-4. С. 84-87. URL: <http://www.pnv.in.ua/images/Magazine/3-4-2020.pdf#page=84>
11. Швед В.В., Дробязко О.О. Фінансове планування на підприємствах. *Подільський науковий вісник*. 2017. №1. С. 46-49

Крупельницька І.Г., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9102-1928>

DOI: <https://doi.org/10.58521/2521-1390-2023-28-12>

ПОСТАНОВКА УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В ТОРГІВЕЛЬНІЙ КОМПАНІЇ

SETTING UP MANAGEMENT ACCOUNTING IN A TRADING COMPANY

Анотація. Дослідження в даній статті спрямовані на формування основних факторів, що потребують комплексного управління, спрямованого на визначення певних, методик. Описано методики становлення і організації управлінського обліку на торговельному підприємстві, що пов'язані з підвищенням якості управління в торгівлі, сформовано і дано характеристика основних підходів організації управлінського обліку в торговельній компанії. Процес постановки системи